

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

DRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vrčajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Politika gnilih dovtipov se nadaljuje.

Včerajšnje »Jutro« poroča o »izvršni« obisknem shodu dr. Žerjave v Laškem in o »krasnih« govorih dr. Žerjave in dr. Bohinjca. Če človek prečita poročilo o obeh teh govorih, pa vidi, da je krasote bolj malo, zato pa tem več gnilih in neresnih dovtipov.

Kaj drugega ko gnil dovtip vendar je, če govori dr. Žerjav o nazadnjaški radikalni stranki, ko pa vsi vemo, da je smatral dr. Žerjav nazadnjaštvo te stranke za tako koristno, da je z navdušenjem sklenil z njo nacionalni blok in s pal oženj in žveplo na vse, ki se niso z njim vred navdušili za ta blok. Komaj dve leti je od tega, ko je dr. Žerjav na podlagi zveze z »nazadnjaškimi« radikali ministral, sedaj pa ta silna obsodba radikalov. Ali morda zato, ker je zveza nemogoča in zato tudi sodelovanje v vladi.

Ni pa že več gnil dovtip, temveč cinizem, če se gospod Žerjav pritožuje proti terorju v Sloveniji. Vsa Slovenija bi bila srečna, če bi imela leta 1925, ko je bil g. Žerjav minister tako malo prenašali terorja ko sedaj. Naj vendar pove g. Žerjav, kateri uradnik je bil v sedanjih volni borbi premeščen. Pisalo se je sicer v resnici o premestitvi g. Ravbarja, toda pravčasno je bila stvar preprečena. Premestitev g. Ravbarja bi namreč mogla koristiti samo esdeesarjem, ne pa SKS, NRS ali SLS, ki so z združenimi močmi zrušili kamniško esdeesko trdnjavo.

Silno reven v argumentih mora biti g. Žerjav, da je kot znak terorja navedel tudi gerentstvo pri mariborski mestni hranilnici. Naj bi esdeesarji malo bolj gospodarili, pa ne bi nikdar prišlo do tega gerentstva. Ali mar g. Žerjav hoče, da bo oblast po vseh slabih izkušnjah mirno gledala, kako se dajejo golovim ljudem milijonski krediti in kako izgublja potem hranilnica milijone ali pa morda hoče g. Žerjav, da bo oblast mirno gledala, kako dobe gotovi gosposdije, ki so seveda slučajno esdeesarji, velikanske provizije, hranilnica pa še lepšo izgubo? Naj samo pove g. Žerjav kako misli, bo vsaj javnost vedela, pri čem da je!

Pa g. Žerjav ima še en klasičen primer terorja. Pravi namreč, da se gerentstvo v Ljubljani zlorablja za agitacijo SLS. Tudi to ni več gnil dovtip, o čemur bomo g. Žerjava zelo kmalu uverili. Gerentstvo v Ljubljani je namreč mogoče strankarsko zlorabljati le, če to g. gerent pusti. Ali je hotel g. Žerjav to očitati g. komisarju Mencingerju? Ali pa je nalašč uporabil napačen izraz, da govori mesto o komisarju o gerentstvu, da ne bi mogel g. Mencinger reagirati? Ali pa je mislil morda g. Žerjav na gerentstvo ob volitvah l. 1925? Malo več ločnosti v izvajanju bi slovenska javnost že lahko pričakovala od šefa SDS.

Stara stvar je tudi, da je g. Žerjav mojster v finem izražanju in zato pravi, da je predsednik vlade »priznal« oba velika župana. Ali so take navade morda pri esdeesarjih?

Končno je govoril g. Žerjav mnogo tudi o socialnih stvareh. Laško je namreč v rudarskem revirju. Ni pa povedal nič o Trboveljski, ne o poneščenem štrajku l. 1923 in tudi ne o Fakinu. Vse to namreč ne spada v esdeesarski socializem.

Za g. Žerjavom je govoril še g. kandidat dr. Bohinjec, ki pa ni povedal nobenega gnilega dovtipa. Kajti, da se dr. Korošec uči iz njegovih govorov in da SDS nikdar ni podlela frazam demagogije je suha resnica. Že znana es-

Uspešno agitacijsko potovanje Vukičevića.

Perušić, 24. avg. Predsednik vlade Velja Vukičević je včeraj iz Gospića nadaljeval svojo pot po Liki. V Perušiću ga je sprejelo kakih 200 ljudi. Postavljen mu je bil tudi slavalok. Perušić je hrvatska vas, kjer je Radić imel absolutno večino. Zato so pričakovali, da bodo tam kake demonstracije. Toda narod je sprejel predsednika vlade dosti mirno in ga večkrat burno pozdravil. Velja Vukičević je govoril o težavah ljudstva. Občinska deputacija je predložila prošnjo in zaprosila predsednika vlade za posredovanje, da se občini podeli kredit za postavitev mostu.

Iz Perušića je Velja Vukičević odšel v Brinje, ki je bilo vse okrašeno z zastavami. Predsednika vlade je sprejela množica naroda in uradništvo. Sreski poglavar je predsednika vlade obvestil o težkih razmerah ljudstva, posebno za-

radi pomanjkanja vode. Vukičević se je interesiral tudi za druge potrebe naroda.

Iz Brinja je predsednik vlade odšel v Senj. Na mestnih vratih je predsednika vlade sprejel skoro ves Senj. Pozdravil ga je predsednik občine in mu opisal zgodovino mesta. Dal je izraza veselju, da je napočil dan osvobojenja in ujedinjenja in da je zdaj te majhne primorske kraje prišel obiskat celo predsednik vlade. Vukičević se je za pozdrav zahvalil. Nato so ga spremili v škofijski dvorec, kjer ga je pozdravil upravitelj škofije, ker Senj sedaj nima škofa. Vukičević je sprejel nato deputacije: najprej duhovništvo, potem zastopnike občine, uradnike in končno vse člane radikalnega odbora v Senju ter deputacije nekaterih društev.

Radikali ostanejo po volitvah enotni.

Beograd, 24. avg. V Beogradu ni skoro nobenega faktorja našega političnega življenja. Zdaj se samo komentirajo razni govori naših odličnejših politikov. Vsa država se zanima v glavnem za volivne izide postavljenih kandidatur in nervozno o tem razpravlja. Vsak bi rad pogodil objektivno sredino nasprotujočih si vesti in ustvaril sintezo vsega, kar ima priti. V splošnem se dopušča možnost, da bo današnja vlada v prihodnjem parlamentu imela številčno večino. Ne ve se pa, ali bo prihodnja skupščina sposobnejša za delo od dosedanje.

Prepričanje vlada, da bo demokratska stranka v prečanskih krajih dobila 2 do 3 mandate več, v Srbiji 5 do 6 mandatov in v Južni Srbiji do 10 mandatov. Tako bi Demokratska zajednica v vsem mogla dobiti največ 70 mandatov. O radikalih se sodi, da bi se njih število utegnulo sukati okrog 100. Pri radikalih je bila dozdaj praksa, da so bili tisti, ki so kandidirali na disidentskih listah, med volivno borbo izključeni iz stran-

ke, po volitvah pa so prišli kot enakopravni člani v klub, kakor da bi bili izvoljeni na pravih strankarskih listah. Kar se tiče radikalnih in demokratskih nezadovoljnikov, pašičevcev in davidovčevcev, vlada prepričanje, da bodo oni v svojih klubih zavzemali opozicijsko stališče; v parlamentu pa da bodo disciplinirano glasovali za predlog vlade. Mogoče je, da kak pašičev ali davidovčev pristopi k SDS. Vsi pa izključujejo možnost snovanja novih klubov od eventualnih demokratskih in radikalnih disidentov.

Za radičevce se v glavnem misli, da bodo obdržali število svojih dosedanjih mandatov, četudi utegnejo izgubiti na številu glasov. Za samostojne demokrate se sodi, da bodo nekoliko pridobili, toda ne mnogo. Muslimani in dr. Korošec bodo najbrž ohranili svoje pozicije. Zemljoradniki bi utegnili narasti na 10 do 15 mandatov. Tudi hrvatski federalisti lahko dobe 2 do 3 mandate.

se sestavi močna vlada. Ko je kralj vprašal tudi za osebo, ki jo Trifković predlaga, je ta nasvetoval Veljo Vukičevića. Ob tej priliki ni bilo govora o razpustu narodne skupščine.

2. Marko Trifković ni nikdar ostal brez poslanskega mandata. Dr. Subotić naj pove, kdaj je to bilo. 3. Marko Trifković tudi nikakor ni izkrivil Subotičevega govora, ki so ga objavili naši in madžarski časniki.

Dr. Subotić tega govora ni dementiral. Trifković je kritiziral samo njegove neumesne izjave. Dr. Subotić tudi ni dementiral tega Trifkovičevega govora, temveč samo tisti del, ki govori o beograjskem pašaluku.

ITALIJANSKE PROVOKACIJE.

Trst, 24. avg. »Popolo di Trieste« prinaša dopis z Raba, v katerem na nečuten način napada naša kopališča in letovišča ter trdi, da vlada povsod nered. V istem dopisu protestira, da se ta kopališča nazivljejo s hrvatskimi imeni in ne z italijanskimi. Hkrati se trdi, da se v naših letoviščih vodi ostra protitalijanska kampanja samo zato, da bi se škodilo turistik.

SPAHO NA AGITACIJI.

Mostar, 24. avg. Po svojem velikem agitacijskem polovanju po tuzlanskem okraju in po povratku iz Zagreba odpotuje dr. Spaho v Hercegovino, kjer bo imel s Salih Baljićem shode v Mostaru, Stolcu in še v nekaterih krajih.

Justifikacija Sacca in Vanzettija.

Boston, 24. avg. Razbojnik Madiero je bil usmrčen ob 12.09 ameriškega časa. Sacco ob 12.19 in Vanzetti ob 12.26, torej včeraj zjutraj ob pol 7. po srednjeevropskem času. Madiero je umrl v 7 minutah. Sacco je pred svojo smrtjo prosil, da se zavzamejo za njegovo ženo in otroke. Ko je sedel na električni stol je vskliknil: »Živijo anarhija!« Umrl je v 8 minutah. Električni tok je imel napetost 2000 voltov. Vanzetti je umrl v 6 minutah. Pred smrtjo je še zatrjeval, da je nedolžen. Za njega so uporabili električno silo 1600 voltov napetosti. Ravnatelj kaznilnice, ki je vodil izvršitev smrtnih kazni, je bil silno vznemirjen in je komaj govoril. Oba obsojenca sta ravnatelju kaznilnice pred smrtjo dala roko in se od njega poslovila. Ob 12.30 je bila justifikacija končana. Proti večeru so trupla usmrčenih prepeljali na pokopališče in jih izročili sorodnikom.

Nekaj ur pred usmrtnitvijo je bila bostonska kaznilnica podobna trdnjavi. V velikem krogu naokoli je policija zasledila vse dohode in kaznilnici z oklopnimi avtomobili. Izven te verige je na tisoče ljudi čakalo na konec usmrtnitve. Od časa do časa je policija potisnila množice nazaj, posebno odkar so se začele širiti vznemirljive vesti o pripravah za napad na kaznilnico. Množice so se začele razhajati šele, ko je bila usmrtnitev končana. V vsem poslopju je vladala globoka tišina. Kdor je šel mimo, se je odkril in tako izkazal čast mučnikom.

New York, 24. avg. Vlak, v katerem se je vozil predsednik Coolidge, je spremljal aeroplan, ki je pregledoval železniško progo, da o pravem času prepreči eventualen atentat na predsednika Coolidgea.

Beograd, 24. avg. Vest o usmrtnitvi Sacca in Vanzettija je v Beogradu med delavskimi množicami izzvala razburjenje. Včeraj so pripravljali demonstracije pred ameriškim konzulatom. Policija pa je bila o pravem času obveščena in je sporočila izvršilnemu odboru, da absolutno ne bo dovolila nobenih demonstracij. Policija je vse ukrenila, kar je bilo iz opreznosti potrebno. Ameriški konzulat straži po 10 oboroženih orožnikov.

KAPETAN GRADIŠNIK — NAGRAJEN.

Zürich, 24. avg. Vsi švicarski listi pišejo sedaj naknadno jako pohvalno o jugoslovenskem kapetanu Gradišniku zaradi njegovega poleta preko Alp. Pod pritiskom javnega mnenja v Švici je predsednik jurije odločil, da se kapetanu Gradišniku da posebna nagrada v znak priznanja za njegov polet, ki ga je izvršil potem, ko je jury že ustavila letmo.

LETALSKE TEKME MALE ANTANTE.

Beograd, 24. avg. Včeraj dopoldne so dospeli v Beograd poljski aviatiki z aeroplani, s katerimi se bodo udeležili letalske tekme Male antante. Jutri pridejo tudi Čehoslovaki.

VUKOVIĆ IZPUŠČEN.

Subotica, 24. avgusta. Včeraj je bil izpuščen iz zapore novinar in urednik »Vremena« Josip Vuković, ki je tam odsedal kazen šestmesečnega zapore. Dosedaj je odsedel dva meseca. Vložil pa je prošnjo, da sme prekiniti zapor. Tej prošnji je pravosodni minister usregel in Vuković je bil izpuščen iz zapore. Vuković je kandidat HSS za drugi subotički srez.

Prazen strah pred SDS.

Pri sedanjih volitvah opazujemo zanimiv pojav, da se je težje volilne agitacije preselilo na prav majhne sestanke in na agitacijo od hiše do hiše in od osebe do osebe. Ta način agitacije je res mnogo uspešnejši kakor veliki paradni shodi, ker se pri takih priložnostih lahko vpliva na volilce tudi z drugimi sredstvi kakor samo z volilnimi šlagerji in zato so se tega načina agitacije oprijele vse stranke zlasti na deželi, med njimi tudi SDS, ki ne prireja skoro nikjer večjih shodov, ampak povsod dela kolikor mogoče tiho.

Razumljivo je, da pri agitaciji od hiše do hiše gospodje agitatorji niso preveč izbirični v svojih argumentih in šlagerjih, vsaj jih nihče ne nadzira. Vidijo in čutijo pa se kmalu učinki tihe agitacije in en tak učinek tihe agitacije SDS je strah pred znanimi maščevalnimi metodami SDS, zlasti med podeželskim uradnimstvom.

Treba se je le enkrat vsesti zvečer v kakšno takozvano »posebno sobo« in poslušati pogovore podeželskih ljudi o volitvah. Lahko staviš 100 na eno, da boš slišal besede: Da, vsaj bi volil tega ali tega, ali pa to ali ono stranko, če se ne bi bal! Toda kaj bo, če pride na vrh zopet dr. Zerjav in SDS? Jaz nimam nobenega posebnega veselja iti v Makedonijo ali pa na račun kakšne redukcije v prezgodnji pokoj!

Takšne besede se slišijo danes lahko povsod na deželi in priznati je treba, da delujejo. Spomin na komaj polpreteklo dobo terorja je še preveč živ.

Taki agitaciji s strahom pa je treba napraviti temeljit konec. Danes stoji stvari tako, da se po izjavi samega ministrskega predsednika g. Vukičevića in tudi po decidirani izjavi dr. Korošca v Ptuj absolutno

nikomur ni treba bati prav nobenega preganjanja in prav nobene maščevalnosti od strani eksponentov SDS, ker je Pribečević in z njim vred seveda tudi dr. Zerjav iz vsake bodoče vladne kombinacije izključen. Možnost uganjati teror je obema odvzeta in oba se bosta morala že sprijazniti z mislijo, da veliko lažje zadene kakšno preganjanje esdeesarje same kakor pa da bi se oni mogli komu odvzemati kruh ali ga preganjati iz enega konca države v drugega.

Tudi najnovejša tolažba z »demokratskim blokom« g. Pribečeviću in Zerjavu ne bo pomagala. Vse pisanje »Jutra« o nekem demokratskem bloku in vsa namigavanja dr. Zerjava, da je nova kombinacija na pololu vse to je le samo slabo preračunana tolažba in ob enem bodrilo za obupane esdeesarje na deželi, da se v njihovih srečanih vsaj še ena sama skromna iskrica upanja na bodočo moč SDS. Ta tolažba pa je prazna, ker takega »demokratskega bloka«, v katerem bo našla varno zavetje zelo nedemokratska gospoda Pribečevićeva oziroma Zerjavovega kova, nikdar ne bo! Zato pa je tudi strah, ki ga širijo agitatorji SDS po deželi s svojim skrivnostnim septanjem, da bo SDS kmalu zopet prišla do moči in veljave v državni politiki, popolnoma prazen.

To naj blagovolijo vsi nasprotniki znane kliče, ki ima žalibog še danes usodo celokupne SDS v svojih rokah, primerno upoštevati in naj s tem tudi svoje prijatelje zlasti na deželi pravilno informirajo, da bo vendar že enkrat konec tistega praznega strašenja ljudi z veličino in močjo slavne SDS, ki je danes in bo v bodočnosti še bolj popolnoma na tleh.

Ne bojte se raznih strahov in pri volitvah volite brez strahu kogar hočete, samo ne SDS!

Sacco in Vanzetti — usmrčena.

Boj za pomilostitev, oziroma oprostitev italijanskih anarhistov Sacco in Vanzettija je postal boj med kapitalističnim in socialističnim svetom. Ni šlo več zato, če sta oba anarhista kriva ali ne, temveč šlo je le za vprašanje, kdo je močnejši, ali kapitalističen svet ali socialistični. Vsaj tako so pojmovali to vprašanje oni, ki imajo v Ameriki vso moč v svojih rokah in glasno je izjavil »liberalni« senator Borah, da bi bila figarja ustrašiti se protestov delavcev in Evrope. Pravno vprašanje je postalo prestižno vprašanje in s tem je bila usoda Sacco in Vanzettija zapečaten.

Mnogi so sicer upali, da ne pride do usmrtnice in da 11. avgusta dosežena odgoditev pomeni tudi popolno preokret v procesu. Vsi ti optimisti so danes bridko razočarani in vsi znaki dokazujejo, da je bila odgoditev justifikacije dovoljena samo zato, da se je mogla oblast za justifikacijo dovolj pripraviti.

Z neverjetno iznajdljivostjo in vnebo so se sicer branitelji trudili, da izgrajo Sacco in Vanzettija smrti, toda bilo je vse zaman, ker prestiž za zahteval smrt obeh anarhistov.

In tako se je zgodilo, da sta bila Sacco in Vanzetti v noči od nedelje na ponedeljek, takoj, ko je nastopil njih smrtni dan — 22. avgust 1927 — usmrčena.

ZADNI TRENTKI SACCA IN VANZETTIIJA.

Oba obsojena sta vedela že v soboto, da ni za nju nobene rešitve. Bila sta zato naravno silno razburjena in za hip se ju je polasčala naravnost duševna zmedenost. Vendar pa sta hrabro kljubovala slabosti in si prizadevala, da čim močnejše prebijata svoje zadnje ure. Skušala sta celo čitati, a jim čitanje ni šlo od rok in nato sta pričela pisati poslovilna pisma. Ko se je bližala smrtna ura, sta čakala v celici, da ju pokličejo na zadnjo pot.

Ko je odbila ura polnoč, je nastopil krvnik svoje mesto. Najprej je bil justificiran Portugalec Madeiro. Tri minute po polnoči je bila smrtna obsodba nad njim izvršena.

Nato je bil pozvan v sobo smrti Sacco. Poslovil se je od Vanzettija, ga poljubil in nato odšel iz svoje celice v celico, kjer je stal električni stol. Ko je bil pred stolom se je obrnil na navzoče priče in sodni dvor ter dejal: Zagotavljam še enkrat, da sem nedolžen. Moja ljuba mati!

Sacco je bil privezan nato na stol in v 19. minuti po polnoči je pritisnil krvnik na električni gumb in električni tok je ubil Sacco.

Takoj nato je bil poklican Vanzetti, ki je bil manj miren ko Sacco, vendar pa nezlomljen. Ista procedura se je ponovila in v 27. minuti po polnoči je električni tok končal tudi njegovo življenje.

Sodba je bila s tem izvršena, toda boj zaradi Sacco in Vanzettija še dolgo ni končan. Zakaj delavstvo vsega sveta vidi v tej justifikaciji samo umor in z vsa silo se pripravljajo, da se za ta umor maščuje. Tisoče in tisoče žrtve bo morda še padlo vsled prestižne justifikacije z dne 22. avgusta 1927.

PO JUSTIFIKACIJI.

Vest o izvršeni justifikaciji je prišla v javnost šele jutraj. Bliskovito se je vest razširila po vsem Bostonu in skoraj so se pričele demonstracije in krvavi spopadi med policijo in delavstvom.

Policija je bila sicer na demonstracije izborna pripravljena. 3000 redarjev s 50 strojnimi puškami je stražilo jetnišnico in policija

je imela povelje, da takoj uporabi orožje, če se demonstranti ne bi hoteli raziti. Kljub vsej pripravljenosti policije pa je prišlo do težkih izgrediv.

V vsej državi Massachusetts je proglašena generalna stavka.

V vsej Ameriki se vrše demonstracije in nemiri ter skoraj povsod stopa delavstvo v stavko. Policija, ki je silno okrepljena z vojaštvom, je sicer pripravljena na vse eventualnosti, toda čisto neizvestno je še, kam more preliti kri pripeljati dogodke.

PO EVROPI.

Nič manj ko v Ameriki ni učinkovala vest o usmrtnosti Sacco in Vanzettija na velike evropske delavske centre. Vest o justifikaciji je dospela v Evropo večeraj popoldne in je v hipu povzročila velike demonstracije. Zlasti v Berlinu in Parizu se trudijo komunisti, da čim bolj razpalijo delavce. Prišlo je že do težkih spopadov s policijo. Berlinska policija je močno zastražila ameriško veleposlaništvo in generalni konzulat in enako sta obe zgradbi zastraženi tudi v Parizu.

Komunistična agitacija pa stalno narašča in zato se je bati, da pride še do težjih nemirov. Kako silno je ogorčenje delavstva pa se je pokazalo že v ponedeljek, ko še sploh ni prišla v Evropo vest o justifikaciji Sacco in Vanzettija.

Tako je vdrlo v St. Nazairu 25 s samokresi oboroženih delavcev v policijski komisariat s klič: Živio Sacco in Vanzetti. Policisti so telefonično zaprosili za pomoč, ki je tudi prišla, nakar so delavci pobežili na vrt, odkoder so obstreljevali komisariat.

Vest o usmrtnosti bo seveda ogorčenje delavcev še povečala in bati se je najtežjih izgrediv. Pariška policija pripravlja zato obsežne obrambne odredbe.

Enako se pripravljajo velike delavske demonstracije v Nemčiji. V Halle so delavci stopili v stavko in priredili velik protestni shod. Ko je hotela policija po shodu trg izprazniti, je začela množica policijo obmetavati s kamenji. Policija je izvedla številne aretacije, nemiri pa so trajali pozno v noč!

NAPAD NA POSLOPJE ZVEZE NARODOV.

Ob priliki demonstracij za Sacco in Vanzettija je prišlo v Ženevi v ponedeljek zvečer do težkih izgrediv. Množica je začela razbijati šipe na palači Zveze narodov in policija je le s težavo preprečila, da niso vdrli demonstranti v poslopje samo.

Vso noč so se vršile demonstracije pred hoteli kjer prebivajo Amerikanci. V enem hotelu so razbili demonstranti vse šipe in preškodevali tudi pohištvo.

ZADNJE NADE.

Najvišje sodišče v Washingtonu je sprejelo petico zagovornikov za obnovu procesa. Ker bo zasedanje sodišča šele jeseni, bi morala biti do tedaj odložena justifikacija. Da pa mora pričeti najvišje sodišče v tej stvari poslovali, je potrebno, da petico podpisajo vsaj en sodnik najvišjega sodišča. Zato so se zagovorniki trudili, da dobe vsaj enega sodnika za ta podpis, toda ves njihov trud je bil zaman in vsi sodniki so podpis odklonili.

Edina nada je bil guverner Fuller in nekateri so tudi upali, da bo ta justifikacijo odgodil. Zlasti so to upali, ker se je govorilo, da bo tudi Coolidge v tem smislu posredoval. Vse te nade pa so bile na pesku in guvernerja Fullerja sploh ni bilo mogoče najti.

Tako je bila tudi ta zadnja nada pokopana in justifikacija se je ob napovedanih minutah izvršila.

Volilna borba.

Slaba špekulacija esdeesarjev v Liki. Kakor smo poročali, je doživel predsednik vlade prvi dan svojega agitacijskega potovanja po Liki, naravnost triumfalen sprejem. To je šlo seveda esdeesarjem na živce, ker so bili pač prepričani, da je in ostane Lika

njih domena. Zato so hoteli drugi dan dokazati, da se niso vsi esdeesarji izgubili iz Like in skušali so motiti Vukičevićeve shode. Deloma jim je to tudi uspelo, pa čeprav je imel Vukičević dovolj orožnikov na razpologo, da bi mogel vse dati aretirati. Toda te

demonstracije so bile za Vukičevića kakor nalašč, ker more sedaj pred vsem svetom dokazati, da ne preganja vlada svojih političnih nasprotnikov, temveč da uganjajo ti kak teror, da niti predsednik vlade ne more mirno zborovati. In seveda bo prišel sedaj obračun, obenem pa so esdeesarji z razbijanjem shoda napravili Vukičeviću tako rekamo po Liki, kakor so svoje dni pripomogli orjunaši dr. Korošcu, da je bil izvoljen v Ljubljani. Esdeesarska politika je namreč povsod enako za nič.

Krvavi shodi. Volilna borba postaja tem ostrejša, čim bolj se bližamo dnevu volitev. Zlasti se to opaza v južnejših delih države. Tako je prišlo na zemljoradniškem shodu v Gračanih do krvavega pretepa med zemljoradniki in radikali. Deseterica radikalov je hotela motiti zemljoradniški zbor in pričeli so celo metati na zborovalce kamenje in gnili jajca. To je zemljoradniško množico tako razkačilo, da so padli po radikali, da so morali vse prepeljati v bolnico. Orožniki so bili mnogo preslabi, da bi mogli radikale siliti in niso mogli niti shoda razpustiti. Velik pretep je bil tudi na shodu neodvisnih delavcev v Bački Topoli. Tu je prišlo do pretepa med komunisti in dobrovoljci. Ni pa bilo mogoče ugotoviti, kdo je zakrivil pretep.

Devet kandidatnih list v Črni gori. Sodišče je potrdilo sledeče liste: vladno radikalno (nosilec Ljuba Jovanović), radikalno div. fin. ministra dr. Stojadinovića, ki jo je potrdil glavni odbor radikalne stranke, rad. Orahovca, ki je hotel združiti vse državotvorne elemente, pa je postal disident brez upa na mandat. Nadalje sta potrjeni obe demokratski listi (nosilca Radović in Cemović), delavska (dr. Vukičević), federalistična (Mihajlo Ivanović, nar. posl.), zemljoradniška (Novina Šandić) in esdeesarska (dr. Martinović).

V devetih volilnih okrožjih Južne Srbije je bilo vloženih 49 kandidatnih list in sicer 28 radikalnih, 13 demokratskih, 3 esdeesarske, 3 zemljoradniške, 1 socialistična in 1 lista srbske stranke.

Politične vesti.

Stališče in program hrvatskih federalistov. Nedelja je bila dan programatičnih izjav voditeljev strank. Za hrvatske federaliste je to storil dr. Trumbić, na velikem shodu v Splitu. Najprej je povdaril dr. Trumbić pomen volitev, ker samo ta dan je suverena oblast v resnici v rokah naroda. Nato je govoril o znani izjavi justičnega ministra dr. Subotića, da je namen Vidovdanske ustave samo ta, da osigura Srbijancem hegemonijo. Ta hegemonija pa ni v korist srbskemu narodu, temveč samo beograjskim političarjem, ker prečanski Srbi od nje ravno tako trpe. Ze davno pa so Hrvati na svoji koži občutili zlo srbijske hegemonije. Vsi ljudje imajo iste pravice in zato se on bori ne samo proti srbijski, temveč proti vsaki hegemoniji. Hegemonija je suženjstvo in zato je boj proti hegemoniji prvo načelo hrv. federalistov. Vsled hegemonije vse propada in zlasti se to vidi v Dalmaciji. Vlada izdaja za volilno borbo milijone za najnujnejše izdatke pa ni denarja. Tako so morali za Zagrebu advokati plačati sodišču stroške za razne tiskovine, ker ni bilo kredita za ta majhen izdatek. — Sodstvo, temelj države propada, a propada tudi kmetijstvo, ki je ponekod tako zaostalo kakor v Kristovih časih. Železnice propadajo in nesreča, ki se je pripetila železniškemu ministru ni bila slučaj, temveč posledica hegemonistične uprave. Vse delo za šolstvo obstoji v tem, da povsod vsiljuje cirilico. — In naš parlamentarni režim. Drugod postavljajo parlamentari vlade, pri nas pa ustvarjajo vlade parlament. Ne pravimo to mi federalisti, temveč državotvorni Srbi. Ironija usode je hotela, da čutijo vsi, ki so ustvarjali proti Hrvatom centralistično ustavo, danes na lastni koži njene blagodati in da so preganjeni kot protidržavni elementi. Hrvatska federalistična stranka zato ne bo odnehala od boja proti hegemoniji. Nato je govoril dr. Trumbić proti Radiću. Glavna njegova napaka je, da je priznal dne 27. marca 1926 vidovdansko ustavo. Dejal je tedaj, da je to storil vsled tega, da zaščiti narod pred preganjanjem. In kaj se mu je zgodilo v zahvalo, da je podprl centralističen režim. Danes izjavlja Vukičević, da ni za Radića nobenega mesta v vladi. Pri Radiću je bila koncentrirana vsa politična moč hrvatskega naroda, a kaj nam je dala ta sila? — Nič! — Težak je zunanje političen položaj naše države in edina rešitev je, da so vsi doma zadovoljni. To pa je mogoče le, če hegemonija pade, ker hegemonija se more vzdržati le na bajonetih. Dokler ne bo država federalistično urejena, se bo vedno potom raznih dispozicijskih fondov zapravljala državni denar. In zato zahtevamo, da skupne posle opravljamo skupno, naše pa da opravljamo sami mi. — Izvajanja dr. Trumbića so sprejeli zborovalci z velikim navdušenjem.

Otvoritev manjšinskega kongresa v Ženevi. V torek popoldne ob pol 4. uri je otvoril od navzočnosti 100 delegatov, mnogih drugih udeležencev in žurnalistov slovenski poslanec v rimskem parlamentu dr. Vilfan manjšinski kongres v Ženevi. V svojem otvoritvenem govoru je povdaril dr. Vilfan, da raba nemškega jezika na tem kongresu nima političnega pomena, temveč samo praktičen. V imenu kongresa se je nato zahvalil dr. Vilfan predsedniku Švice in švicarski vladi za gostoljubnost. V svojem govoru je izjavil, da se bo končno veljavno uredilo vprašanje sprejema novih narodnih manjšin šele potem ko se bodo izdelali posebni statuti. Pred sprejetjem novih statutih, se natu. rodne manjšine, ki se potegujejo za sprejem, ne bodo sprejele v manjšinsko organizacijo. V tem slučaju gre za Belorus v Litvi in na Poljskem, Bolgare v Jugoslaviji in Grčiji, Frize v Nemčiji, Jude v Avstriji in Litave v Nemčiji. Predsednik kongresa je ugotovil, da narašča precejšnje zanimanje za narodne manjšine in da je vprašanje narodnih manjšin vprašanje sporazumnega sožitja v Evropi sploh. Manjšinska vprašanja se ne smejo nik-

dar rešiti brez prizadetih narodnosti ali celo proti njim, kakor se je to že marsikdaj poskušalo. Manjšinsko vprašanje dosedaj še ni imelo večjih uspehov. Edini večji uspeh je bil storjen s sprejetjem zakona o državljanstvu v Latviji. Dr. Vilfan je končno apeliral na solidarnost narodnih manjšin v Evropi in na kolektivnost evropskih narodov. »Mi moramo voditi manjšinsko politiko,« je izjavil dr. Vilfan, »toda ta politika mora ostati evropska in biti človečanska in poštena.« — Za njim so govorili še drugi delegati iz pripravljalnega odbora.

Francija je pripravljena znižati posadko samo za 5500 mož. »Daily Telegraph« javlja iz Pariza, da čaka francoska vlada na odgovor angleške vlade, ki se nanaša na vprašanje znižanja posadke v Porenu. Francoska vlada je že sklenila, da ne bo znižala svoje posadke za 10.000 mož, nego samo za 5500.

Marsal Foch za enotno fronto z Anglijo. Tednik »Referer« je objavil interview svojega dopisnika s francoskim maršalom Fochom. V svoji izjavi je maršal Foch povdaril, da ne veruje v to, da bi sovjetski režim v Rusiji kmalu padel. Rusi so postali že apatični. — Nato je govoril Foch tudi o leninizmu. Izjavil je, da je mogoče zajeti val komunistične propagande samo na ta način, da se ustvari enotna fronta Anglije in Francije. — Končno je dejal maršal Foch, da bi vladal svetovni mir, ako bi ostali v bodočnosti prisrčni zavezanci Anglija in Francija. Razmere med Francijo in Nemčijo pa se bodo znatno izboljšale, ako bo Nemčija likvidirala svoje militaristične organizacije, spolnila svoje dolžnosti, ki jih ima po mirovnih pogodbah in uničila svoje vojne utrdbe.

Grška in vprašanje Dodekaneza. Kakor poročajo grški listi je bilo na sestanku grškega zunanjega ministra Kafandarisa z Musolinijem, tudi mnogo govora o italijanizaciji, ki jo izvajajo Italijani na tem grškem otočju. Vsa nasilja, ki so jih morali okusiti naši bratje v Primorju, se polagoma uveljavljajo tudi na Dodekanezu. Zato se je pričelo v zadnjem času med Grki močno gibanje proti italijanizaciji Dodekaneza. Tako je bilo v Ameriki ustanovljeno društvo »Zveza ameriških Dodekanezanov«, ki pa se ne zadovoljuje le z narodno obrambnim programom, temveč je pričela propagirati tudiiredento na Dodekanezu.

Grki so navdušeni za fašizem. Te dni so osnovali v Atenah prvo fašistično organizacijo. V organizacijo je vstopilo takoj 1500 mešanov. Po vsej Grčiji so uvedli obširno akcijo za ustanovitev fašističnih organizacij, ki bodo imele poseben borben značaj. Organizacije se bodo imenoval »Vsegrško udruženje rumenih strajc«.

Važni zgodovinski dogodki na Španskem. Vlado glasilo »La Nacion« je objavilo vest, da se bodo na Španskem dogodili važni zgodovinski dogodki, ki bodo popolnoma prenovili Španijo v političnem in kulturnem pogledu. Španija bo čisto prerajena. Državne institucije bodo tipično španske in bodo popolnoma odgovarjale tradicijam španskega naroda. V prvi vrsti se bo osnovala patriotska zajednica, v kateri bodo včlanjeni vsi Španci brez razlike političnega mišljenja. Patriotska zajednica, dasiravno politična organizacija, bo delala na tem, da dvigne blagostanje španskega naroda. Organizirala bo tudi sodelavanje vlade sindikalne (strokovne) organizacije delavcev, intelektualcev in delodajalcev.

Beleške.

Ta je dobra!

Slavno »Jutro« piše, da hočejo nasprotniki SDS onemogočiti trezno gospodarsko delo na prednjakov, to se pravi esdeesarjev.

Ali naj pričnem hvaliti to trezno delo pri Agro - Merkurju ali pri Slavenski banki ali pa kje drugje. Gospodje, kar z besedo na dan.

Za smeh in kratek čas.

»Jutro« piše: Kandidat dr. Bohinjec je v krasnem govoru razvil svoj program in pri tem zlasti povdarjal, kako danes gosp. Korošec govori, kakor da se je naučil naše govore skozi sedem let.

Škoda, da ni dostavil g. Bohinjec še to, kakor da bi ves čas bral »Novo Pravdo« in njen neprekosljiv roman »Tajinstveni morilec deklet«.

Prav je dejal dr. Korošec, da je od resnega do smešnega le en korak. Samo da tega esdeesarski voditelji ne spoznavajo.

SAHOVSKI TURNIR V KARLOVCU.

VI. kolo. Dr. Singer je dobil proti Cirilu Vidmarju, Abraham proti Ačimoviću, Bošen proti Jonkeju, Pirc proti Rupniku, Agapijev proti Filipčiču. Nedeljčević proti Fritzu in Toth proti Grenčarskemu. Partija Židovec — Kundjukov je bila prekinjena. Prekinjena partija Abraham — Jonke se je končala remis.

VII. kolo. Pirc je dobil proti Grenčarskemu, Toth proti Agapijevu, Singer proti Fritzu, Bošan proti Ačimoviću. Rupnik proti Jonkeju, Vidmar proti Abrahamu — Židovec — Nedeljčević — Filipčič in Abraham — Židovec je bila prekinjena. Prekinjena partija Pirc — Agapijev je dobila Židovec.

VIII. kolo. Pirc je dobil proti Agapijevu, Bošan proti Abramoviću in Nedeljčeviću proti Tothu. Partija Filipčič — Singer je končala remis. Partija Ciril Vidmar — Židovec — Fritzu proti Kundjukovu in Rupniku proti Ačimoviću. Partija Ciril Vidmar — Židovec je bila prekinjena v enaki poziciji.

IX. kolo. Senzacija kola je bil poraz dr. Singerja proti Tothu. Pirc je zmagal nad Nedeljčevićem in s tem dosegel vodstvo. Bošan je dobil proti Židovcu, Rupnik proti Abrahamu, remis so bile partije Agapijev — Jonke, Filipčič — Kundjukov, Vidmar — Fritz in prekinjena partija Vidmar — Židovec.

Stanje po IX. kolu. Pirc 7, Bošan, dr. Singer 6, Jonke, Nedeljčević, Toth 5, Agapijev, Filipčič, Vidmar 4½, Rupnik, Židovec 4, Ačimović 3½ (1), Abraham, Kundjukov 3, Grenčarski 2 (1).

Dnevne vesti.

— **Stanovanjski zakon bo ukinjen.** Kakor poročajo zagrebški »Večeri«, se pretresa v ministru za socialno politiko vprašanje o stanovanjskem zakonu. Kot smo poročali, je bila razpisana o tem vprašanju anketa. Večina gospodarskih organizacij se je izjavila proti stanovanjskemu zakonu. V ministru prevladuje mnenje, da je treba stanovanjski zakon ukiniti, vendar pa naj bi ostalo pri delni zaščiti najemnikov, in sicer naj se stanarina maksimira.

— **Učiteljska disciplinarna sodišča.** Prosvetnemu ministru so predložili predlogi o izpremembi in dopolnitvi uredbe o učiteljskih disciplinarnih sodišč in uredbe o mesinih in oblastnih odborih. Kot poročajo, stopijo uredbi v veljavo že začetkom letošnjega šolskega leta.

— **Zalovitev letovskih sezonskih pošt.** Letovske sezonske pošte prenehajo funkcionirati koncem avgusta, ko preneha letovska sezona. V onih krajih, kjer se bo sezona podaljšala, pa s 15. septembrom.

— **Izseljeniški kongres v Rogoški Slatini.** Od dne 25. do 27. septembra se vrši v Rogoški Slatini izseljeniški kongres. Na kongresu se bodo pretresala vsa vprašanja, ki se tičejo zaščite naših izseljencev. Ministrstvo so socialno politiko pošlje na kongres posebnega delegata.

— **Zračna proga Beograd—Zagreb** se odpre dne 15. februarja 1928. Prvoletno je imela biti odprta proga, kot smo poročali, jutri. Vseled tehničnih ovir je bila odprta preložena.

— **Tiskarski škral.** V včerajšnjem našem poročilu o glavni kupščini ULJ v Skopju nam je tiskarski škral napravil pomoč. Rečeno je, da sta referenta Dušan Sestan in Slobodan Živojinović povdarjala potrebo, da se emancipira učiteljstvo od dnevnih politike in se osamosvoji v strogo strankarskem pravu. Pravilno je: in se osamosvoji v strogo stanovskem pravu. V odsek za glavno poročilo je bil izvoljen Josip Kobal in ne Dušan Kobal, kot je bilo javljeno.

— **Razpisano mesto knjigovodje.** Mestni magistrat v Ptuj razpisuje mesto za knjigovodjo II. kategorije državnih uradnikov z enoletnim provizorijem. Knjigovodja mora biti več vsem knjigovodskim poslom, dobro verziran v gospodarstvu in vodstvu podjetij. Zahteva se srednješolska matura ali pa trgovska akademija in izpit iz državnega računovodstva. Prošnje je vložiti do dne 5. septembra t. l. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 87 z dne 20. avgusta 1927.

— **Cerkev in radio.** Lombardijski episkop je izdal naredbo, ki graja postavljanje radiotelefonskih aparatov v stanovanjih duhovnikov ter v cerkvenih zavodih in ustanovah, ki vzgajajo mladino. »Osservatore Romano« to naredbo odobrava ter se skljuje pri tem na to, da se širijo potom radijske pogosto zmote in nemoralnost.

— **Novo sredstvo zoper raka.** Angleška medicinska revija »Lancet« poroča o novem sredstvu zoper raka. Profesorja Lumden in Stephen sta iznašla nov serum ter ga preizkusila na raznih živalih, posebno na podganah. Od 40 za rakom obolelih podgan sta ozdravila več kot polovica populoma.

— **Mednarodni kongres kemikov.** V Varšavi se odpre dne 4. septembra mednarodni kongres kemikov.

— **Usoda delavcev v Sovjetski Rusiji.** Kot poročajo iz Rige, je prišlo v raznih pokrajinah Rusije, posebno južno od Moskve do velikih delavskih nemirov. Brezposelnost delavci so priredili manifestacije. Delavci so vzklkali: »Kruha hočemo! Doli sovjetit!« Oblasti so rekvirirale vojaštvo, ki je uporabilo orožje. Samo v Tuzli je 15 mrtvih in 20 ranjenih.

— **Umor pri Černomeru.** Afera je znana: Dva hlapca sta v bližini Černomera vse popoldne in ves večer pila. Zvečer je bil eden od njih ubit, drugi pa težko poškodovan. Sprva so sumili kolego umorjenega, ki so ga našli naslednje jutro v hlevu v slami težko poškodovanega, da se je v pijanosti s svojim tovarišem stregel, pozneje so aretirali kajzarja Leskovarja, o katerem se je sumilo, da ima tudi že neki drugi umor na vesti. Dečko je bil, kot smo poročali, aretiran, vendar ga je preiskovalni sodnik čez par dni radi pomanjkanja dokazov izpustil. Sedaj so prišli novi momenti na dan in Leskovar je bil ponovno aretiran.

— **Podgane ogrizle otroka.** V neki vasi v Vojvodini so napadle podgane v neki kmetijski hiši otroka, ki je spal v zibelki. Preiskava je ugotovila, da je privabila podgane krema, s katero je bil namazan obraz otroka. Podgane so jele glodati lica deklice. Ker se je otrok, naravno, drl iz vsega grla, je prihitela njegova mati ter rešila otroka sigurne smrti.

— **Mojserski skok.** Iz Salzburga poročajo: Mojster voza, na katerem so se vozili trije otroci iz starosti od treh do petih let, so se splašili. Divjali so v najhitrejšem tempu po salzburških ulicah. Srečal jih je v avtomobilu privatni uradnik Seizinger. Seizinger je skočil bliskoma iz avtomobila na hrbet enega od spletenih konj ter je voz ustavil.

— **Spomenik Devici Orleanski v San Franciscu.** V Newyorku eksistira družba, ki si je postavila za poseben cilj, da reši v Ameriki spomin na Devico Orleansko. Družba je postavila devici pravkar v San Franciscu spomenik. Spomenik je reprodukcija spomenika, ki stoji v Newyorku na obali Hudsona in ki ga je ustvarila miss Anna Vaughan Hyatt Huntington.

— **Lindbergh noče, da bi se izkoriščalo njegovo ime v reklamne svrhe.** Dejstvo, da je Lindbergh nepuščilec, je hotela izkoristiti neka ameriška ženska organizacija v svrhu ljute kampanje zoper tobak. Borbene dame so afiširale po vseh ameriških mestih plakate zoper kadilce. Pri tem so zlorabljale Lindberghovo ime ter grozile kadilcem z

vsemi mogočimi neugodnimi posledicami. Ko ga je povabila te dni ena od filijalk strumne ženske organizacije na banket, je prižgal Lindbergh nenadoma cigareto ter jej puhali liki lokomotiva. Svojim prijateljem je dejal: »Sedaj se hočem privaditi pušenju, ker nočem, da bi me uporabljali kot ustrahilno sredstvo.«

— **Tomanova proslava v Kamni gorici.** V nedeljo, dne 28. avgusta 1927 ob 3. uri popoldne se vrši v Kamni gorici proslava stoletnice rojstva lukajšnjega rojaka, slovenskega rodoljuba dr. Lovro Tomana. Vspored: I. Pred njegovo rojstno hišo, kjer je vzidana spominska plošča: a) Savci — poje moški zbor; b) Slavnostni govor — dr. Joža Lavrenčič; c) Pesem koroskih Slovencev — poje moški zbor; d) Pozdrav gostov. — II. Poklonitev na pokojniškem grobu. — III. Igra »Berite Novice« (Jurčič) — Razne deklamacije njegovih pesmi, petje ter prosta zabava. — Pokojnikovi prijatelji kakor častilci, vaščani ter okoliški sosede so vsi vljudno vabljeni k tej stoletni proslavi.

— **Zračni promet Beograd—Zagreb** se odpre dne 15. februarja 1928.

— **Zaplenjeni listi.** Državno pravduštvo v Zagrebu je zaplenilo v soboto radi komunistične propagande »Borbo« in »Organiziranega Radnika«. Tudi »Narodna Politika« je bila zaplenjena, ta pa radi žaljenja kralja. Sodišče je vse tri zaplembe potrdilo.

— **Zaščitnik morale.** Iz Mostara poročajo: Že pred vojno je vzbujalo preklinjanje neizobraženih ljudi, ki so blatili s svojimi nedostojnimi izrazi vse, kar je bilo drugim ljudem sveto ogorčenje, ki je izzvalo naredbo zoper to grdo navado. Naredba pa se žalibog ni dovolj strogo izvajala. Po vojni pa se je grda navada tako razpasla, da je strah in sramota, zato pozdravljajo inteligenčni krogi v Mostaru in okolici z veseljem odredbo predstojnika mostarskega okraja, v kateri je rečeno med drugim sledeče: Ob priliki inspeksijskega potovanja po svojem srezu sem opazil za javno moralno zelo škodljiv pojav, da psujejo namreč neomikani ljudje Boga in druge svelinje, zato zapovedujem vsem vaškim županom in orožniškim postajam, da naj prijaviijo vsakogar, ki bo kaj takega zagrešil sreskemu poglavarstvu, ki ga bo najstrožje kaznovalo. Če vzamemo stvar natančno, ima sreske poglavar prav, ker nima prav, kdor žali religiozno, oziroma etično čustvovanje sodržavljanov.

— **Mednarodna geofizična in geografična anketa v Pragi.** Meseca septembra se vrši v Pragi mednarodna geofizična in geografična anketa. Za anketo vlada veliko zanimanje: cela vrsta držav je že priglasila svojo udeležbo.

— **62 leten oče umoril svojega 35 letnega sina.** V Lačaraku pri Mitrovi se je odigrala te dni krvava kmetijska rodbinska drama. 35 letni kmet Nikolaj Janković se je vrnil z neke krstne slavnosti. Prinesel je s seboj kolač, s katerim je pogostil 62 letnega očeta Bogoljuba. Nenadoma je izbruhnil med očetom in sinom prepir radi izkupička za stelo. Slo je za 40 dinarjev. Stari je izjavil, da denarja ni prejel, nakar je navalil sin nanj z nožem. Oče je pograbil vojaški bajonet, ki ga je imel pripravljenega za rezanje koruznega listja. Starec je izbil sinu nož iz rok ter ga z bajonetom zaklal. Tako opisuje vsaj on dogodek, priznava pa, da je bil preje mnogo žganja. Orožniki so ga aretirali in izročili državnemu pravduštvu.

— **Beg hajdučice Stojke Marković.** Naravno je, da zagrebška policija bega hajdučice Stojke Marković ne more pozabiti kar tako. Aretacije komunistov, o katerih sumi policija, da so bili z organizacijo bega v zvezi, se nadaljujejo. Vendar pa policija doslej ni dosegla še prav nobenih pozitivnih rezultatov. Razširila se je govorica, da se nahaja Stojka na Dunaju, od koder namerava odpotovati v sovjetsko Rusijo. Vest pa še ni potrjena.

— **Večne smrtne obsode v Budimpešti.** Honvedsko sodišče v Budimpešti je izreкло te dni zoper tri huzarje, ki so zaklali, kot smo poročali, pred tremi tedni v Nagypalati ob priliki nekega gostinjskega prtega nekega orožnika sodb. Obsojeni so bili: Huzar Julius Mezey radi nameravnega umora, težke telesne poškodbe in pregreška proti subordinaciji na smrt, neki drugi huzar na tri leta ječe in degradacijo, tretji pa na tri leta in pol ječe.

— **Pobuna kaznjencev na Poljskem.** Iz Krakova poročajo: V kaznilnici v Poljskem Tešinu je izbruhnila te dni med kaznjenci revolta. Kaznjenci so se v svojih celicah zabarikadirali ter vprizorili gladovno stavko. Oblast je pobuilo hitro udusila, kaznjenci pa so z gladovno stavko tudi že drugi dan prenehali.

— **Pobalinski vandalizem.** Na Dunaju se je pojavil zadnje dni neznan zlikovec, ki kvari avtomatične telefonske postaje. Doslej je porezal pri 25 telefonskih avtomatih žice slušalk.

— **Katastrofa, ki jo je povzročil tajfun v vzhodni Rusiji,** zavzema vedno večje dimenzije. Iz Vladivostoka, Smakova, kakor tudi iz Transbaikalijske in Armenije prihajajo vedno nova poročila o velikih škodah. Pri vladivostoku so nastale nove poplave. Mesto Sejastk je pod vodo. Nasip reke Iman je porušen. Tudi večji del Smakovskega okrožja je poplavljen. Samo nekatere strehe mole tu in tam iz vode. Število človeških žrtev še ni ugotovljeno. Tajfun se pomika s hitrostjo 15 km na uro v severovzhodni smeri proti Amuru. V Armeniji je uničenih doslej nad 60 hiš. Vseled orkana, ki divja nad Črnim morjem, je ustavljen ves promet.

— **Še je umrl v pravem času.** Te dni je umrl v Londonu »kralj mesec«, multimilijonar Ogden Armour. Zapustil je premoženje 25 milijonov dolarjev. Njegovi intimni prijatelji pripovedujejo, da je znašalo

premoženje mesarja svoječasno okoli 150 milijonov dolarjev. Kot poroča »Chicago Tribune«, je izgubil spekulant Armour za časa zadnje velike industrijske krize skozi 130 dni vsak dan po 1.000.000 dolarjev.

— **Roman iz življenja.** V Černovicah živi 78 leten čevljarček, čigar sin se je izselil pred leti kot 20 letni ničevrednež v Ameriko. Po dolgotrajnih bojih za obstanek je postal fant končno pameten. Tekom časa se mu je posrečilo postati lastnik dobroidoče tovarne za čevlje. Kot tovarnar si je nagradil v kratkem času premoženje 1.200.000 dolarjev. Kljub temu ni poslal svojemu v bedi živečemu očetu nikdar niti belica. Te dni pa so udrli v njegovo vilo v Chicago poznani banditi ter ga umorili. Vseled tega je pripadlo njegovo premoženje njegovemu očetu. Stari mož je vzel vest, kot poročajo černoviški listi, popolnoma brezbržno na znanje. Dejal je, da ne ve, kaj naj sprito malega števila let, ki jih utegne se preživet, s tako velikim premoženjem počne.

— **»Menda ja!«** Iz Osijeka poročajo: Policijskega nadstraznika Bogoljuba Dabića, ki je izvršil v sodnem postopku atentat na svojega tovariša in njegovo ženo, je obsodilo disciplinarno sodišče na odpust iz službe. Sedaj čaka fanta še sodna kazen.

— **Na promenadi oklofutani obreklijver.** Te dni se je odigral na promenadi v Negotinu za gledalce zabaven, za trgovskega pomočnika Kosto Petkovića pa precej neprijeten prizor. Komi Kosta Petković je modern »kavalir«, ki rad več govori, kot more zagovarjati, posebno kar se tiče nežnega spola je zelo gobezdav. Tako se je obregnil s svojim jezikom v družbi ljudi ob gospodično Vasilijo Caričevno, deklico iz najboljših krogov. Te dni, ko je bilo na promenadi najbolj živahno, ga je gospodična ustavila in stavila na odgovor. Petković je jel jecljati in tajiti, resolutna gospodična pa mu je pritislila tako krepko klofuto, da je kar odmevalo. Osramočen jo je dečko urnih krakov odkuril. Prisotno občinstvo je energični nastop gospodične splošno odobravalo, dasi negotinska kronika kaj takega še ne pomni.

ZREBANJE LOTERIJE DRUŠTVA »TRGOVSKE AKADEMJE« V LJUBLJANI

nepreklicno 31. oktobra. — Srečka 10 dinarjev. — Dobitkov 885, od 50 do 100.000 Din. — Poizkusite srečo, naročite takoj srečke!

— **Usoda Nungesserja in Collija nekatereim ljudem še vedno ne da miru.** Pariški »Matin« objavlja vest iz Washingtona, po kateri je videl neki parnik 150 milj od rtiča Cherbourg na Virginiji krila nekega aeroplana. Ker se domneva, da bi utegnili biti to krila »Bele ptice«, je bil poslan na lice mesta nemudoma neki parnik, da preišče, kaj je na stvari.

— **Nova falsifikatorska afera na Madjarskem.** Nedavno je bilo aretiranih v Monte Carlu par madjarskih lopovov, ki so igrali s potvorjenimi francoskimi novčanicami. Na podlagi rezultatov preiskave je bil zaslisan med drugim tudi dr. Bela Varga, lopov, ki je figuriral kot obtoženec tudi v Windischgratzovi aferi. Podrobnosti glede uspeha preiskave še niso znane.

— **100.000 dolarjev za memoare ge. Gro-savesena.** Kot poročajo iz Leipziga, je sklepila morilka svojega moža, Grosavesceva, da bo izdala svoje memoare. Neko veliko založništvo v Newyorku, ki je prepričano, da se bo našlo dovolj prijateljev »sundliterature«, ki bodo memoare z veseljem kupovali, je ponudilo eksaltirani ženski za knjigo 100.000 dolarjev. Ponudnik pravi, da je prepričan, da bo prevedena knjiga v vse svetovne jezike. Prva izdaja izide v 1 milijon izvodih.

— **Ugrabitev dekleta pri belem dnevu.** Neki agent v Kopenhagenu je srečal te dni, sedeč v avtomobilu, na eni od najbolj prometnih cest svojo prejšnjo zaročenko. Ustavil je avtomobil ter deklico povabil, da naj prisede, češ da jo bo peljal do njene pisarne. Da se je izognila neprijetni sceni, je vstopila deklica v avtomobil, s katerim je pa oddrvel agent mesto pred pisarno, v kateri je bilo dekle zaposleno, v okolico, kjer si je najel vilo. Med potjo, predno sta se pripeljala pred vilo, je oddal agent, da je pričel dekleta o resnosti situacije, v zrak dva revolverjska strela. Ker ji torej ni preostajalo ničesar drugega, je sledila deklica svojemu bivšemu ženinu v hišo, kjer je morala storiti, kar je zahteval, nakar je šla z njim tudi v ibilžno kavarno. Od tam je avizirala telefonično svojega sedanjega zaročenca. Ko je prihitel mladenič po dvajsetih minutah v kavarno, jo je njegov tekmeec v največji naglici odkuril. Kljub temu je policija ljubezni potrebne agente še isti dan v Kopenhagenu izsledila in aretirala.

— **Zamorska razv. v Ljubljani od 17. do 26. septembra 1927.** — Upravi vselej se bo posrečilo pridobiti za pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni« v goste celo zamorsko vas s svojo godbo, plesi, šegami in običaji. Vas ščeje 40 prebivalcev, ki se nahajajo sedaj v Frankfurthu. Zamorcem bo pridružena še posebna skupina indijev-fakirjev, ki bodo s svojimi fakirskimi čarovnjami presenečili ljubljancane. Črne lady's in gentlemen's bodo vsekakor atrakcija za ljubljancane.

Ljubljana.

— **Jeanne Marušić, roj. Harel — preminula.** Včeraj ob pol enajstih popoldne je preminula po dolgi in mučni bolezni gospa Jeanne Marušić, roj. Harel. Pokojnica je bila rojena Francozinja in je v kratkem času iskreno vzbujala druge drugo domovino. Bila je nad vse blagega in ljubeznivega značaja in zato je vesi o njeni smrti vse njene znanke težko zadela. Slava njenemu spominu! Njenemu najtežje prizadetemu sorogu pa naša globoko sožale. — Pogreb

blage pokojnice bo rajni ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Azbečova ul. 1.

— **Poslni minister g. Vlakjo Kocić v Ljubljani.** Presnočnem ob 9. uri je dospel v Ljubljano minister pošle in brzojava g. Vlakjo Kocić. Včeraj dopoldne je inšpiciral pošto direkijo na šentjakobskem trgu v spremstvu kabinetskega šefa g. Dragoina Jankovića. Tu ga je pozdravil poštni ravnatelj g. Alojzij Gregorič z ostalim uradništvom. G. minister si je ogledal tudi avtomatično centralo.

— **Merkurjev izlez.** Trgovsko društvo Merkur v Ljubljani priredi v nedeljo dne 4. septembra 1927 celodnevni izlez v Grosuplje v zvezi z ogledom županove podzemne jame na Taboru pri Ponovivasi. Prijave, ki so potrebne radi kosila in voz sprejema in daje pojasnila društvena pisarna Gradišče štev. 17-1. (telefon 2652) do najkasneje 27. avgusta v uradnih urah. — Odbor.

— **Stalna higienska razstava v Ljubljani** ostane radi preureditve pokrajinske razstave zaprta do 17. septembra t. l.

— **Nepredvidni kolesarji.** 17 letni Lojze K. je radi nepredvide in nagle vožnje povozil na Sv. Petra cesti 38 letno služkinjo Ano Primožič. Primožičeva je pri padcu dobila lažje poškodbe na glavi in na roki. — Neki 20 letni kolesar je v divjem diru podrl na Dalmatinski cesti Marijo Tavčarjevo, trafikantino z Dunajske ceste. Kolesar je srečno pobegnil. Tavčarjeva ima lažje poškodbe na desni nogi.

— **Korajžni France.** V nedeljo so imeli pevci društva »Skrijanček« vrno veselico pri gostilničarju Kebru v Šmartnem ob Savi. Pozno popoldne pa je prirogovil na vrh tudi junaški France. V roki je držal samokres, hudo gledal in vpil: »Auf biksl! Kdo mi kaj more? Kdor pride bližje, pa bo po njem!« No in stražnik je res prišel h korajžnemu Franceu in mu — zaplenil samokres. France se bo pa moral zagovarjati pred sodnikom.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V času od 14. do 21. avgusta je bilo rojenih 36 oseb in sicer 18 moških in 18 žensk. Umrla je v istem času 13 oseb, od tega 9 moških in 4 ženske. Smrti vzroki so bili: 1 škrlatinka, 2 tifika, 2 bolezni na srcu, 2 prirojena slabost, 1 starost in 4 slučajni drugih bolezni. V tem času je obolela tudi na oseba na škrlatiniki, ki je bila takoj oddana v javno bolnico.

— **Policijska kronika.** Prijavljenih je bilo precej lahkih telesnih poškodb. Prijavljeneh je tudi 10 ponočnjakov radi nedostojnega vedenja, kaljenja nočnega miru in pijanosti, naznanjenih je bilo tudi nekaj kolesarjev in voznikov radi prestopkov cestno-policijskega reda. — Stavbeniku Viljemu Treco-u je izginilo iz njegove blagajne 5000 dinarjev v gotovini. Policia zasleduje tatu. — Neznani kolesarski tat je ukradel iz veže hiše, kjer se nahaja trgovina Sinkovec nasl. Soss — popolnoma novo kolo znamke Peugeot št. 31.843. Kolo je last Antona Kosserja. Lastnik trpi škodo 2000 Din.

Šolstvo.

Na I. državni (humanistični) gimnaziji v Ljubljani se bodo vršili razredni, dopolnilni in zasebni izpiti v avgustovem roku po razporedu, ki je nabit na črni deski v avli gimnazijskega poslopja. — V I. razred se bodo vpisovali učenci 1. septembra od 10. do 11. ure. Vsak učenec mora prinesiti s seboj: a) šolsko izpričevalo, da je dovršil s polvolnim uspehom 4. razred osnovne šole in da je bil lepega vedenja; b) krstni list kot dokaz, da navršuje v letu vpisa 10—13 let. — Lanski učenci zavoda se bodo vpisovali 2. septembra od 9. do 11. ure. Vsak učenec mora k vpisu prinesiti lansko letno izpričevalo. Brez tega se ne vpiše nikdo. — Vsi drugi podatki in pojasnila so nabita na črni deski v avli.

Mesna ženska realna gimnazija v Ljubljani. V zadnjem oglasu je pomotoma izostalo: Gojenke, ki so bile že na zavodu, se javijo v soboto, 3. septembra od 9. do 11. ure.

Poravnajte naročnino!

Sportne vesti.

II. KOLO JUBILEJNEGA NOGOMETNEGA TURNIRJA S. K. SLOVANA.

Jutri ob 5. pop. se na igrišču S. K. Ilirije odigra II. kolo jubilejnega turnirja S. K. Slovana. Kot nasprotnika si bosta stala nasproti Hermes in Slovan. Oba kluba sta v turnir stopila dobro pripravljena in se radi tega obeta trd boj. Hermes je v nedeljo v tekmi proti Slaviji dokazal svojo odlično formo ter bo sigurno poskusil vse, da vrže Slovana iz nadaljnega tekmoovanja. Nasprotno je tudi Slovan pokazal, da je z jubilejnim letom začel upoštevati dejstvo, da more le sistematičen trening prinesiti uspehe klubu. Svoje moštvo je tekom leta izpopolnil v vseh ozirih tako, da bo kakor vse kaže v jesenskem tekmoovanju igral odlično vlogo. Odlikuje ga izborni start ter nezlomljiva volja. Občinstvu se bo nudi zopet prav dober šport. Zmagovalec v tem kolu igra potem v nedeljo proti Iliriji.

— **Mednarodni letalski miting v Dübendorfu** se je zaključil s švicarskim nacionalnim alpskim poletom: zmagal je poročnik Immenhauser. V finalu mednarodnih akrobatskih tekem je dosegel Francoz Frondal prvo mesto, drugi pa je bil Nemec Fischer.

— **Polet ruskih letal po Evropi.** V nedeljo zjutraj je startalo rusko letalo »Proletarec« za polet po Evropi. Proga, ki jo namerava preleteti, vodi čez Königsberg, Prago, Dunaj, Pariz in Stockholm, odkoder se povrne v Leningrad. Istočasno se je odpravilo drugo letalo proti vzhodu ter namerava doseči Tokio, odkoder se zopet povrne čez Sibirijo v Moskvo.

Iz Dunaja v Beograd po Donavi v 9 urah. V marcu 1928 se bo otvoril na Dunavi med Dunajem in Budimpešto promet z drsalnimi čolni, ki bodo prevozili to progo s hitrostjo 80 — 90 km na uro v 3 in pol urah, dočim rabijo sedaj 13 oziroma 20 ur. Drsalni čolni so ploski in nizki čolni s tremi tonami, razpolagajo z 800 konjskimi silami, imajo 24 do 28 sedežev in prostora za 600 kg potniške pošte in brzovozne prtljage. Progo Dunaj — Beograd, za katero rabi orient — ekspres 19 ur, bodo prevozili ti čolni v 9 urah.

Iskanje ponesrečenih letalcev na progi Oakland (Kalifornija) — Honolulu (Hawaii). Več ko 40 ladij in letal išče po tistem oceanu pogrešani letali »Miss Doran« in »Golden eagle«, glede katerih so že tri dni brez vsake vesti. Na letalih se je nahajalo pet oseb, od katerih vzbuja 22 letna letalka Mildred Doran največje zanimanje. Na obeh letalih so montirani »plavači«. Ustanovitelji nagrade za polet Kalifornija — Hawaii, Doll, je nakazal 10.000 dolarjev za rešitev posadke obeh aeroplanov; istotako časopis »Examiner« 20.000 dolarjev, tako da znaša razpisana nagrada sedaj 50.000 dolarjev.

Letošnja kmetijska razstava. Ugodni uspehi, ki so jih dosedaj dosegle jesenske kmetijske razstave, so dali upravi velesjema in merodajnim gospodarskim organizacijam nadaljnjo pobudo za prirejanje takih razstav, ki so poklicane, da pomagajo našemu kmetijstvu do novih uspehov. Letošnja razstava, ki se bo vršila od 17. do 26. septembra v Ljubljani na velesjemu in bo imela 6 raznih oddelkov, ima namen dvigniti trgovino s tistimi pridelki, pri katerih je završen nadaljnji razvoj produkcije, predvsem od boljše trgovine. Važen namen zasleduje pa tudi s tem, da se producenti z ogledovanjem in primerjanjem dotičnih pridelkov navdušujejo za izboljšanje dosedanjih uspehov. Ker bo imela razstava trgovsko obeležje, bodo vsi razstavljeni pridelki naprodaj in se bodo

obenem sprejemala naročila na razstavljeno vzorčno blago.

DVE TISKOVNI PRAVDI.

Včeraj zjutraj sta se vršili pred tukajšnjim deželnim sodiščem dve razpravi po tiskovnem zakonu. Pri prvi razpravi je bil obtožen Filip Omladič, odgovorni urednik »Domovine«, ker je dal tiskati v 1. številki tega lista »Belokranjsko pismo«, vsebujoče razne očitke na občinske svetovalce in pristaše SLS v Samlju. Od teh je bil omenjen Jakob Plut s celim imenom. Obtoženi urednik Omladič je pri preiskavi izpovedal, da je dopis pisal trgovcu Anton Sever, ki pa ni hotel prvotno nič izpovedati, ter je šele, pri razpravi priznal, da je on res napisal ta dopis. Z ozirom na to je bil Omladič oproščen.

Zanimivejša in načelnijša značaja je bila druga razprava, kjer je bil obtožen glavni urednik »Domoljuba« Franc Zabret. »Domoljub« je namreč v št. 19. z dne 12. maja t. i. prinesel članek »O naših napakah«, v katerem opozarja svoje somišljenike, naj ne podpirajo liberalnih gostilničarjev in trgovcev ter vprašuje: »In spet? Zakaj nosiš denar v mestne hranilnice, ki so po večini gospodarski stebri našega svobodomiselnosti?« Radi teh besed se je čutila prizadeta Mestna hranilnica v Kamniku, ki je vložila tožbo. Tožena stranka je tožiteljici odrekala tožbeno legitimacijo ter trdila, da ni podan objektivni stan klevete, ker so navedene besede le agitacija in nikakoli obrekovanje. Sodni senat je Mestni hranilnici v Kamniku priznal tožbeno legitimacijo, pač pa je zanikal, da bi članek vseboval kako kleveto. Iz teh razlogov je bil obtoženi Zabret oproščen. Pri obeh razpravah je predsedoval senat, sestojel iz ss. dr. Sajovica, dr. Kaiserja, dr. Gradnika in Kralja. Mestno hranilnico v Kamniku in Filipa Omladiča je zastopal dr. Knaflič, Jakoba Pluta dr. Adlešič in Franca Zabreta dr. Brejč.

Gospodarstvo.

× Na domačem sladkornem trgu ni bilo v cenah znanih izprememb. Zaloge že zmanjkujejo. Produkcija sladkorja bo nekoliko padla, ker je velika suša, vendar pa je upati na najmanj 80.000 ton. — Tudi svetovni trg ni enoten, vendar pa ni pričakovati naglih izprememb v cenah.

× Izvozniki suhih češpelj in sočivja. Neke četrda v Franciji želi nakupiti in uvoziti v Francijo večje količine suhih češpelj in sočivja. Njen natančen naslov je interesentom na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

BORZE

23. avgusta.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.5125 — 13.5425 (13.5275), Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.99125 — 8.02125 (8.00625), London 275.85 — 276.65 (276.25), Newyork 0 — 56.78, Praga 168.17 — 168.97 (168.57), Trst 308.5 — 310.5 (309.5).

Beograd. Newyork 56.655 — 56.855, Milan 308.4 — 310.4, Praga 168.14 — 168.94, Dunaj 7.985 — 8.015, Bruselj 7.915 — 7.945, Bukarešta 34.71 — 35.21, Atene 75.25 — 75.75, Sofija 40.75 — 41.25.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 123.43, London 25.21625, Newyork 518.625, Pariz 20.33, Milan 28.355, Praga 15.38, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.19, Dunaj 73.075.

Effekti.

Ljubljana. Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 142 — 0, Merkantilna 0 — 90, Prastediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Dušik Ruše 260 — 270, Kranjska industrijska 350, Stavbna 56 — 0, Šešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza (23. t. m.). Les: Tendence nespremenjena. Zaključena

sta bila 2 vagona. Deželni pridelki: Tendence mirna, zaključkov ni bilo.

To in ono.

KAKO ŽIVI ROMUNSKI KRALJ MIHAJLO?

Sestletni romunski kralj Mihajlo že govori dva jezika, in sicer angleško in romunsko. Njegova vzgojiteljica je Angležinja. V šolo bo šel mladi kralj drugo leto, ko bo dovršil sedem let. Dosedaj se največ zanima za mehanične igrače, modele vozov, avtomobilov i. dr. Zelo rad ima svojo mater princesinjo Jeleno, pri kateri bi bil vedno rad.

Mali Mihajlo je dobrega zdravja. Do sedaj še ni bil nikdar bolan. Mnogo se sprehaja. Ukvarja in igra se s kolesi, vozički in drugimi igračami. V svoj voz ima vpreženih dvojce konjčev. Zelo ljubi lahko atletiko in kakor izgleda, bo velik sportaš, kot je njegov stric princ Nikolaj. Zelo ima rad živali. Ima dva mala psička in konja — petuljka.

: Charleston v točkah, črtah in krogih. Prihodnje leto se obeta pariškimi plesalci precejšnja neprijetnost. Lepi časi, ko je označil plesalec lahko vsak ne popolnoma pravilni korak kot »osebno noto«, so minili. Neki gospod Peters je iznašel sistem, po katerem se da vsak ples reproducirati pisмено po vzorcu glasbenih not. Note so napisane na sedmih črtah. Vsako skupino not — plesno melodijo — označuje poseben znak, ki pomeni položaj noge v dotični fazi plesa. Točka na eni od sedmih linij označuje korak, pri čemer je rezervirana vsaka linija za drug korak. Z znaki so označene skratka vse minucioznosti plesa, tako da bo gledalec na podlagi not plesalca prav tako lahko kontroliral, kot kontrolira kritik godbenika. Če pa bodo prijatelji charlestona in blackbottoma te plesne res najprej natančno teoretično študirali, ali pa bodo pričeli kar z bolj zabavno prakso, se bo seveda šele videlo.

Ilja Erenburg:

16

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Tako so potekali tedni. Zdelo se je, da so se vršili neki dogodki, pa ti so šli mimo Jeanne-e. Spet so začeli zahajati člani misij, ki so sočutno vzdihovali in pregovarjali Jeanne-o, naj se z njimi odpelje v Pariz. Jeanne ni ugovarjala; glede vsega je bila z njimi soglasna, vsako pot pa je dan pred odhodom parnika zbolela. To ni bilo hinavstvo, pa tudi ni bilo res: Jeanne-a bi imela dovolj sile za poljubno potovanje. Bolezen je ni zadrževala, ampak ona je čutila, da se iz Fesdonije ne more ločiti. Ena Jeanne je ponavljala: mokra glina, kabinet, isti fotelj, ista preproga in rujavkasti madež na njej, kakor znamenje na licu — ali je mogoče to zapustiti? Druga Jeanne pa sploh ni ničesar razumela. Bala se je razumeti, bala se je pomisliti, da ne mara oditi iz tega strašnega mesta samo zato, ker po njem, ali pa v okolici, nekje v gorah, ali po predmestjih, po Otuzah ali Nasipkojih brodi, vsak dan drugače oblečen, menjajoč ne samo obleko, ampak tudi obraz, dušo, zdaj krotko dete, zdaj strašni morilec s kolonom, kakor severovzhodnik, vedno ista, ne na radost vzljubljenca senca.

8.

Ušesa in srce tovariša Zaharkoviča.

Vedno bolj pogosto so streljali pod okni vile »Ibragija«. Že davno so nehali zahajati k Jeanne-i člani različnih misij. Najbrže so bili vsi že daleč v prekrasnem Parizu. Neka pošastna borba se je vršila ne smo v srcu Jeanne-e, ampak tudi v temnem, gladnem izmučenem mestu. Nazadnje je nastal večer, ko je v sobah vile »Ibragija« naenkrat ugasnila luč. Bilo je zelo tiho. Še celo streljanje je prenehalo. Kakor ono noč, je tudi zdaj divjal severovzhodnik. Po ogromni vili karaima Saruma, sezidani za sprejeme in slavnosti, je samotno brodira Jeanne Ney. Ona je bila popolnoma sama: Vanja je že zdavnaj zapustil službo, služkinja Maša se je pa ustrašila streljanja in se je od sinočnjega večera skrivala pri sestri v kleti. Jeanne je poslušala veter. Bilo ga je dosti, bilo je tudi dosti zraka, pa se je Jeanne ne glede na to dušila.

Sredi noči se je zaslislalo trkanje, glasno in jasno. Ta zvok je bil v temi strašen. Srce Jeanne-e mu je odgovorilo z divjim udarcem: on! To bo smrt! Naj bo! Naj vstopi, mokra glina pa bo lažja... Jeanne je pokorno stopila v vežo in odprla vrata. V hipu jo je zajel severovzhodnik. Ničesar ni videla. Vrata so se zaprla. Nazadnje je zletela iz teme drobna preplašena lučka vžigalice.

Človek. Tujec. Droben, shujšan židek s tako velikimi ušesi, kakor bi ta živela ločeno od njegovega življenja, da se je zazdel kakor metulj z razprostrtimi krili. Kaj hoče ta tukaj? Ubiti? Mučiti?

Tiho je človek odšel navzgor, sedel v sprejemnici v naslonjač, privihal ovrtnik svojega plaščka, ker je bilo v zdavnaj nekurjeni hiši mraz, in je nazadnje v zadregi spregovoril:

— Jaz sem — Zaharkovič. Ostal bom tukaj.

Jeanne ni vprašala, kdo je on in zakaj je prišel. Če že ni onega, — je vseeno.

Mogoče bo ta ubil, mogoče pa samo stikal po vsej hiši, kakor so to že večkrat delali tuji ljudje v papahah. Do jutra je brodira po temnih, praznih sobah. Človek pa, ki se je imenoval Zaharkovič, je legel na tla, položil pod glavo pretolsti album karaima Saruma in takoj zaspal.

Zjutraj je delovito vprašal Jeanne-o:

— Tovariš, kje imate mangalko?

— Mangalko? Kaj je to? Vi hočete denar? Tukaj, kar vzemite.

Zaharkovič je mahnil z roko, poiskal neke trske in zavrel vodo. Jeanne-i je prinesel čašo čaja.

— Kar pijte tovariš!

Jeanne je prišla v zadrego. To je bilo prvo postransko, izvirajoče izven sveta, v katerem

je že toliko tednov tekla tožba papana z Andrejem, kar je vzbudilo njeno zanimanje. Ne da bi se bila kaj pečala z boji, z odhodom belih, s prihodom rdečih, je ona naenkrat obstala v osuplosti pred nerazumljivim dogodkom: kdo je ta človek? Kaj dela on tukaj? Prišel je po noči, ko je pihal ostri severovzhodnik, ni ubil, ni stikal po omarah, ni vzel denarja, spal je na tleh, zdaj prinaša Jeanne-i čaj — kaj naj to pomeni? Kako naj si ona to razloži? In ko je Zaharkovič, ki je bolj ko vse na svetu, bolj ko Marksa, bolj ko svojo hčerko Bello, ljubil molk, je spregovoril.

— Vi, tovariš, se ne bojte. Jaz vam ne storim nič hudega. Zdaj je tak prehodni čas. Naših regularnih čet še ni v mestu. Vaša hiša je pa slabo zapisana: Sarum — znan izkoriščevalec, potem francoska misija... Lahko pride do izgredov. Zato pa jaz zaenkrat ostanem tukaj, da vas nihče ne razžali.

Besede Zaharkoviča pa niso pomirile Jeanne-e. Zmehdeno je gledala na tega nezaželjenega zaščitnika. Nekaj tuj, popolnoma tuj človek s štrlečimi ušesi, ki jo divje kliče za »tovariš« se je vzel iz globoke noči, da jo reši in obvaruje. Ne, to je nemogoče! Take stvari se godijo le v ljubih, žolih knjižnicah, Jeanne pa zdaj dobro ve, da knjige lažejo. Tuja skrbnost jo je potrla. Bolečina se je poostila.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.**

Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

**Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

TISKARNA „MERKUR“

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Drva - čebila

Wolfova 1/II. - Telef. 44

KUPIMO

sledeče knjige — tudi
rabljene: »Trije mušketirji«, »Dvajset let pozneje«, »Deset let pozneje«
Jugoslavanska knjigarna
Ljubljana.

- - Širite - -

„Narodni Dnevnik“!

Mesto posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zvod.

V globoki žalosti javljamo pretužno vest, da je naša iskrenoljubljena, nepozabna soproga in sestra, gospa

Jeanne Marušič roj. Harel

danes ob pol 11. uri, po dolgi, mučni bolezni, mirno in bogu vdano preminula.

Pogreb predrage pokojnice bo v petek, dne 26. avgusta 1927 ob pol 10. uri, iz hiše žalosti, Ažbetova ulica št. 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Bonnières (S. & O.), dne 23. avgusta 1927.

Odvetnik dr. Drago Marušič, soprog.

Louise Lamy, roj. Harel, sestra in vsi ostali sorodniki.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Dipl. pravnik

želi nastopiti primerno službo. — Cenj. ponudbe pod šifro »Pravnik« na upravo lista.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti mesto. Cenj. dopise na upravo tega lista pod šifro »Zanealjavac«.